

Veiligheids Agenda

2024 - 2027

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. Inleiding
2. De Context
3. De Filosofie
4. Going Concern Aanpak Reguliere Criminaliteit
5. Wat We Gaan Doen: Onze Prioriteiten
 - 5.1 Creëren Weerbare Lokale Overheid
 - 5.2 Creëren Weerbare Lokale Samenleving
 - 5.3 Daadkracht in Repressie
 - 5.4 Veilige Evenementen, Veilig Uitgaan en Toerisme
 - 5.5 Aanpak Ondermijning
6. Voorwaarden
- Bijlagen

Dit is een strategisch plan. Het geeft de visie, de strategie, het commitment en de voorwaarden aan voor het creëren van veiligheid en aanpakken van onveiligheid in de gemeente Edam-Volendam voor de periode 2024-2027.

Voorwoord

Het gaat goed met veiligheid in Edam-Volendam. De objectieve veiligheidscijfers geven dit aan. En dan zou je kunnen zeggen dat we niet zoveel hebben te doen om veiligheid te organiseren. Niets is minder waar.

Ondanks de goede cijfers en het betrekkelijk rustige straatbeeld, staat de veiligheid in onze gemeente onder druk. Niet zozeer door traditionele strafbare feiten zoals inbraken en fietsendiefstal, maar door enerzijds ontwikkelingen die ons zorgen moeten baren en anderzijds door de internationale trend van oprukkende ondermijning.

Daarnaast zijn internationale ontwikkelingen zoals de oorlog in Oekraïne, de oorlog tussen Israël en Hamas maar ook klimaatdiscussies, vluchtelingenstromen, inclusie en pandemieën (zoals de voorbije Corona-pandemie) van invloed op ons welzijn. En deze ontwikkelingen hebben soms ook hun weerslag in de straten en buurten.

Onze gemeente is populair onder toeristen. Zo hebben we de Edammer Kaasmarkt, we hebben een nationaal bekend uitgaanscentrum ('de Dijk') en een Betaald Voetbal Organisatie die op het hoogste niveau actief is. Dat vraagt van ons een proactieve opstelling inzake het organiseren van veiligheid en het bestrijden van onveiligheid. Juist die opstelling maakt dat we met deze Veiligheidsagenda 2024-2027 een andere koers varen en ervoor kiezen om vooral te sturen op het voorkomen van criminaliteit en het stoppen van jonge aanwas in ondermijning. Daar ben ik trots op.

Want dit vraagt lef en doorzettingsvermogen van alle betrokkenen en dat begint bij een verandering in denk- en gedragspatronen in onze lokale samenleving. Wij nemen samen met onze ketenpartners initiatieven daartoe maar rekenen erop dat inwoners, ondernemers en belanghebbenden de spreekwoordelijke fakkel over zullen nemen teneinde voor onze jeugd een vooral veilige toekomst in onze gemeente te waarborgen. Dat doen we samen. Samen voor een veilige gemeente. Samen voor een veilige toekomst! Voor ons allemaal, met ons allemaal!

Lieke Sievers

Burgemeester

1. Inleiding

Veilig wonen, werken, ondernemen, sporten, plezier hebben, gelukkig zijn. Dat willen we voor onze inwoners, onze bezoekers, onze toeristen. Een veilig en leefbaar Edam-Volendam. Veiligheid is een eerste levensbehoefte. De gemeente zet zich samen met partners in om veiligheidsproblemen zoveel mogelijk te voorkomen, in de kiem te smoren of duurzame oplossingen te vinden. Dat doen we door te werken aan een veilige en ontspannen sfeer op straat en door overlast, criminaliteit, (openbare orde) incidenten of crises te voorkomen, te beperken en indien nodig, te beheersen. Het is ingewikkeld om precies te voorspellen hoe 'veiligheid' zich de komende vier jaar zal ontwikkelen. Want veiligheidsproblematiek wordt steeds complexer. En door verschillende maatschappelijke ontwikkelingen zal de druk op veiligheid en leefbaarheid eerder toe- dan afnemen.

We zien dat (wereldwijde) maatschappelijke ontwikkelingen en crises ingrijpende effecten hebben op de manier waarop we met elkaar omgaan en dat deze soms leiden tot frustratie en onbehagen naar de overheid en naar elkaar. Denk hierbij aan de oorlog tussen Israël en Hamas, de oorlog tussen Oekraïne en Rusland, de nog voelbare effecten van de (voorbijge) Coronapandemie, de stikstof-crisis, vluchtelingenopvang en toenemende migratiestroom en wereldwijde geopolitieke spanningen. Zorgwekkende ontwikkelingen waar we rekening mee moeten houden in ons veiligheidsbeleid. We voelen de verantwoordelijkheid om Edam-Volendam voor alle inwoners ook de komende jaren veilig en leefbaar te houden. Een uitdaging in een tijd waarin veel onzeker en onvoorspelbaar is.

De gemeenteraad stelt eens in de vier jaar een integraal Veiligheidsplan vast. Het huidige Integraal Veiligheidsplan loopt tot en met 2023. In afstemming met politie en Openbaar Ministerie (OM) en met inbreng van de inwoners en ondernemers tijdens participatieavonden en via enquêtes hebben we een nieuw plan opgesteld: de Veiligheidsagenda 2024-2027. We noemen dit de 'Veiligheidsagenda 2024-2027', omdat we het als koers voor de komende vier jaar vaststellen en niet als uitputtende en gedetailleerde beschrijving van wat we de komende vier jaar allemaal doen. Maar we introduceren een andere wijze in 'veiligheidsdenken': we richten ons namelijk vooral op het voorkomen van criminaliteit door de oorzakelijkheden te benoemen en daarop te investeren!

Deze agenda is geen uitputtend overzicht van alles wat we doen voor een veilige en leefbare gemeente, maar zet hoofdlijnen en prioriteiten op een rij. We kiezen ervoor om geen traditionele opsomming van de gebruikelijke strafbare feiten die plaatsvinden op te nemen als prioriteiten. Dat beschouwen wij als dagelijkse 'going-concern' werkzaamheden, in nauwe samenwerking met onze gebruikelijke 'partners in crime'. Zo zal de burgemeester zich onverminderd inzetten voor adequate brandweezorg en crisisbeheersing. Maar ook aangaande het voorkomen van eventuele openbare ordeverstoringen en de aanpak van overlast gevende jongerengroepen. Daarnaast bestrijden we, waar het kan, woonoverlast en stoppen we veel energie in de veiligheid rondom wedstrijden van FC Volendam, de wet BIBOB, afstemming met partners als Link Jongerenwerk en het Zorg- en Veiligheidshuis, het Regionaal Expertise Centrum Noord-Holland (RIEC-NH) en de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (VRZW) (etc). We hebben deze belangrijke en continu aandacht vragende onderwerpen in de Veiligheidsagenda 2024-2027 in 'Hoofdstuk 4 Going Concern' opgenomen. Als nodig komen ze in separate plannen of brieven in de raad aan de orde.

Uiteraard besteden we aandacht aan het, samen met de partners in de veiligheidsketen, zorgen voor veiligheid en het bestrijden van onveiligheid en criminaliteit. Dat vult immers dagelijks onze agenda. Maar we gaan bovenmatig investeren in een andere cultuur. Een cultuur waarin we aansturen op bewustwording van de aantrekkingskracht van middelengebruik (alcohol, hard- en softdrugs). Maar ook op de brede voedingsbodem voor criminaliteit die dat met zich meebrengt. De lokroep van veel en snel geld, van vervagende normen die vervolgens straten, buurten en wijken criminaliseren. Binnen dit soort culturen groeien kinderen op met een normbesef dat criminaliteit eerder stimuleert dan afstoot: en dat moet anders!

2. De context

De veiligheidsproblematiek is de afgelopen jaren drastisch veranderd. Al twee decennia daalt de traditionele aangifte-criminaliteit zoals woninginbraken, fietsendiefstal en auto-inbraken. Volgens de Veiligheidsmonitor van 2021 is tussen 2012 en 2021 het aantal mensen van 15 jaar of ouder dat naar eigen zeggen slachtoffer werd van traditionele criminaliteit met 43 procent gedaald. Voorheen was criminaliteit zichtbaar en had impact op slachtoffer en omgeving (high impact crimes), maar tegenwoordig is veel criminaliteit minder zichtbaar.

De afgelopen jaren zijn de objectieve, gemeten criminaliteitscijfers in de gemeente Edam-Volendam gedaald. Jaarlijks wordt over het geheel genomen een daling geconstateerd, op wat schommelingen na binnen sommige thema's. Op basis van deze geregistreerde criminaliteitscijfers is het de vraag of het realistisch is om nog meer daling te verwachten voor de komende beleidsperiode. Voor deze Veiligheidsagenda is het uitgangspunt om het veiligheidsniveau te behouden. Daarbij is de opgave de huidige aanpak door te zetten en daar waar nodig én mogelijk bij te stellen en aan te scherpen. Repressie is geen doel op zich in de aanpak.

Criminaliteitscijfers

In de tabel worden de criminaliteitscijfers weergegeven. Met de objectieve criminaliteitsontwikkeling worden de politiecijfers van 2019 tot en met 2022 inzake de opgenomen criminaliteitsdelicten bedoeld. Subjectieve criminaliteitsontwikkeling staat voor de (on)veiligheidsgevoelens van de inwoners. Deze wordt onder meer gemeten aan de hand van de Veiligheidsmonitor. Onzichtbare, niet gemelde en vermoedens van criminaliteit zijn niet meetbaar en derhalve niet opgenomen in het overzicht.

Criminaliteitsontwikkeling gemeente Edam-Volendam

Criminaliteit	2019	2020	2021	2022	Procentueel 2022 tov 2019 (%)
Woninginbraak	52	26	26	23	-56%
Waarvan poging	18	10	5	3	-83%
Waarvan geslaagd	34	16	21	20	-41%
Voertuigcriminaliteit	131	87	68	106	-19%
Bedrijfscriminaliteit	32	20	19	26	-19%
Overige vermogensdelicten	98	58	80	66	-33%
Gewelddelicten	70	65	82	78	11%
Zedendelicten	9	6	2	5	-44%
Vernieling	100	119	124	140	40%
Geweld	84	72	85	89	6%
Drugs-/drankoverlast	40	25	20	39	-3%
Verkeersoverlast	32	33	22	31	-3%
Overlast verward persoon	77	116	80	155	101%
Overlast jeugd	115	346	231	98	-15%
Vuurwerk	61	180	135	44	-28%

Bron: politie

De gemeente Edam-Volendam heeft een internationale aantrekkingskracht door onder meer haar authentieke karakter, de ligging (de havens, de Dijk, de kaasmarkt, etc), levendige horeca, evenementen en de sportieve prestaties van FC Volendam. Dit brengt de nodige uitdagingen met zich mee in het kader van de openbare orde. Dit vraagt om samenwerking met de betrokken organisaties. De komende jaren zal de samenwerking worden uitgebreid om in de voorbereiding en uitvoering van de veiligheidsmaatregelen rond FC Volendam verder te professionaliseren. Met een voetbalclub in de Eredivisie, veel aanlokkende evenementen en de toeristische toppositie die Edam-Volendam heeft, kent de aantrekkingskracht van onze gemeente ook schaduwkanten.

Groeiende complexiteit

Veiligheidsproblematiek heeft meestal meerdere oorzaken, heeft soms een (inter)nationaal karakter, de aanpak vraagt grote technische of procesmatige expertise en er zijn veel partijen bij betrokken. Veiligheidsproblemen kunnen zich altijd en overal voordoen. Ook in onze gemeente zien we veiligheidsincidenten en ze worden ook groter en complexer. Dit komt ook door spanningen van buiten de gemeente. In toenemende mate zien we het effect van internationale en nationale ontwikkelingen terug op straat. Geopolitieke ontwikkelingen zijn in toenemende mate vrijwel direct voelbaar en zichtbaar in een gemeente. Dit alles maakt dat de veiligheidsproblematiek complexer is geworden.

Ook is er op sommige plekken in de wijken sprake van incidenten en spanningen. Dit gaat van burenoverlast of geluidsoverlast tot overlast van jongerengroepen en tot personen met onbegrepen en risicovol gedrag. Zo zien we in zijn algemeenheid meer mensen op straat die overlast of risicovolle situaties voor henzelf of anderen veroorzaken. Overlast van criminele activiteiten zien we terug in een toenemend aantal geweldsincidenten, zoals explosies bij woningen en dreiging op individuele personen. We signaleren nationaal een groeiende radicalisering en polarisatie tussen diverse groepen mensen in de samenleving, dat lokaal tot hardnekkige problemen in de wijken kan leiden.

3. De filosofie

De aanpak van criminaliteit wordt vaak neergezet als een wedstrijd, een spel, waarbij we spreken in termen van winnen en verliezen, strijd en strategie. Dit geeft ons een speelveld met regels, spelers en een eindige tijdslimiet, vergelijkbaar met een voetbal- of hockeywedstrijd. Na afloop van de afgesproken tijd is het team met de meeste doelpunten de winnaar, het andere team verliest: de wedstrijd is ten einde. Het is dan ook een eindige strijd, een eindig spel: 'a finite game'. Het probleem met dit soort eindige spellen is dat de inzet van middelen, capaciteit, financiën, motivatie en teamgeest zich logischerwijs richt op de korte termijn; maar zodra de wedstrijd is afgelopen, zijn de middelen opgebruikt, is de focus weg en gaat men over tot de orde van de dag.

De aanpak van criminaliteit is naar ons idee juist niet een wedstrijd of eindig spel waarin het gaat om winnen of verliezen. De essentie is om in het spel te blijven en niet te stoppen. Zo ontstaat een oneindige strijd, een oneindig spel: 'an infinite game'. Immers, criminaliteit is structureel aanwezig in de samenleving en vereist daarom een strategie en aanpak voor de lange termijn. Dat betekent vervolgens dat de inzet van middelen, capaciteit, financiën, motivatie en teamgeest structureel en daarmee vanuit het beeld van een 'infinite game' moeten worden ingezet.

In de strategie die hoort bij een 'infinite game' is de focus anders, omdat het gaat om het begrenzen en 'in de strijd te blijven' in plaats van het streven naar winst.

Hoofddoel op basis van deze strategie

Zolang de gemeente en haar partners structureel samenwerken en barrières tegen criminaliteit opwerpen, wordt er een klimaat gecreëerd dat criminaliteit ontmoedigd. Hierdoor verliezen criminelen hun bronnen, voorkomen we jonge aanwas en frustreren we criminele verdienmodellen. Door dit te doen kunnen criminelen hun ondermijnende activiteiten vaak niet voortzetten of worden hun activiteiten en verdienmodellen verstoord, gefrustreerd. Zo voorkomen we (substantiële en structurele) ontwrichting van de lokale samenleving, voorkomen we onveiligheid en economische schade. Bovendien kan het leiden tot het doorbreken van een vicieuze cirkel waarin jonge mensen worden aangetrokken tot de criminele wereld en er nieuwe criminele verdienmodellen ontstaan.

4. 'Going Concern'-aanpak reguliere criminaliteit

Deze Veiligheidsagenda is geen uitputtend overzicht van alles wat we doen voor een veilige en leefbare gemeente, maar zet de hoofdlijn en prioriteiten op een rij. We kiezen ervoor om geen traditionele opsomming van veel voorkomende strafbare feiten op te nemen als prioriteiten. Dat beschouwen wij als onze dagelijkse 'going-concern'-werkzaamheden, in nauwe samenwerking met onze gebruikelijke 'partners in crime'. Zo zal de burgemeester zich onverminderd inzetten voor adequate brandweezorg en crisisbeheersing. Maar ook aangaande het voorkomen van eventuele openbare ordeverstoringen en de aanpak van overlastgevende jongerengroepen. Daarnaast bestrijden we, waar het kan, woonoverlast en stoppen we veel energie in de veiligheid rondom wedstrijden van FC Volendam, de wet Bibob, afstemming met partners als Link Jongerenwerk en het Zorg- en Veiligheidshuis, het Regionaal Expertise Centrum Noord-Holland (RIEC-NH) en de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (VRZW) (etc). We hebben deze belangrijke en continu aandacht vragende onderwerpen in dit hoofdstuk van de Veiligheidsagenda 2024–2027 in opgenomen. Als nodig komen ze in separate plannen of brieven in de raad aan de orde.

'The usual suspects': de gebruikelijke criminaliteitsthema's

De bekende thema's in het huidige Actieprogramma Integrale Veiligheid zullen nagenoeg allemaal blijvende aandacht behouden onder de uitwerking van de Veiligheidsagenda 2024-2027. Daarnaast zijn enkele landelijke en regionale trends en ontwikkelingen te zien die ook een plek in de Veiligheidsagenda krijgen. Hieronder zal nader worden toegelicht welke ontwikkelingen in het komende Veiligheidsagenda van belang zullen zijn maar als dagelijks terugkerende activiteiten (going concern) de dagelijkse 'waan van de dag' zullen blijven kleuren.

Informatieknooppunt

We creëren een Informatieknooppunt Ondernijning (IKO) dat zal doorgroeien tot een Informatieknooppunt Veiligheid (IKV). Dit is de basis, een voorwaarde voor alle handelingen die we willen gaan uitvoeren en de stappen die we gaan zetten; we handelen op basis van intelligence. Dit zal in de looptijd van de Veiligheidsagenda 2024-2027 worden geïntensiveerd. Dit doen we onder meer middels samenwerking met Pandora Intelligence. Met hun tools koppelen we bestaande data aan de kennis en kunde van diverse beleidsterreinen in de organisatie en daarbuiten. Aan de hand van analyses kunnen verbanden worden ontdekt en kan meer dan voorheen gestuurd worden op interventies en preventie. Voor de uitvoering betekent dit een doorstart in informatie-gestuurd werken. De samenwerking met de veiligheidspartners kan hierdoor steeds verder worden geïntensiveerd.

Ondernijning

Er is een apart Strategisch Plan Aanpak Ondernijning 2023-2027 opgesteld. Dit plan is als bijlage toegevoegd.

Zorg en Veiligheid

We zien in de tabel op pagina 5, dat juist voor burgers relevante zaken gestegen zijn: geweld, vernieling en verward gedrag. Drank- en drugsmisbruik, mensen met verward of onbegrepen gedrag die zichzelf of anderen in gevaar brengen, huiselijk geweld en kindermishandeling, jeugdcriminaliteit en mensenhandel zijn vaak complexe zaken. Vaak zijn er veel onderliggende oorzaken waarbij de benadering vanuit één domein niet voldoende is. De samenwerking tussen zorg en veiligheid en dus een integrale benadering is nodig om deze problematiek het hoofd te bieden. Op lokaal niveau wordt er de komende jaren gewerkt aan een intensievere samenwerking tussen de zorg- en veiligheidspartijen. Daarnaast wordt er regionaal binnen het project 'allen voor één' op verschillende thema's van zorg en veiligheid samengewerkt. Dit geeft het belang aan van het zoeken naar samenwerking van zowel regionale als lokale partners.

Cybercrime

Digitalisering transformeert onze samenleving. Dit raakt overheden, bedrijven, kennisinstellingen, inwoners en bezoekers van onze gemeente. Het verandert onze gemeentelijke producten en diensten, het biedt kansen voor innovatieve samenwerking met partners en vraagt aandacht voor onze digitale veiligheid. Traditionele vormen van criminaliteit raken steeds meer verweven met digitale criminaliteit. De komende jaren ligt hier de opgave om landelijke ontwikkelingen te volgen en inwoners, bedrijven en organisaties bewust, alert en hiertegen weerbaar te maken. Wij sluiten hierbij aan bij landelijk en regionaal aanbod.

Focus

Er zal blijvend aandacht worden besteed aan de aanpak van de meest voorkomende vormen van criminaliteit. De samenwerking met inwoners en ondernemers is van groot belang. Sociale controle en signalering door eigen inwoners om onveilige situaties te voorkomen, wordt gestimuleerd. Daarom zal blijvend worden ingezet op communicatie en samenwerking met onze inwoners en ondernemers. De huidige aanpak werpt zijn vruchten af en kan voor een groot gedeelte gecontinueerd worden. Er wordt ingezet op het stabiel houden van het huidige veiligheidsniveau op onderstaande thema's. Vanzelfsprekend wordt het niet nagelaten om de veiligheidssituatie verder te verbeteren indien daar mogelijkheden toe zijn.

Buurt en veiligheid

- High impact crimes (woninginbraken, overvallen en geweldsdelicten)
- Veel voorkomende criminaliteit (fietsendiefstal, autokraak en vernieling)
- Woonoverlast
- Burgerparticipatie

Zorg en veiligheid

- Persoonsgerichte aanpak
- Top-x aanpak
- Verslaving (drank, drugs en gokken)
- Mensenhandel
- Huiselijk geweld en kindermishandeling

Jeugd en veiligheid

- Overlast jeugd
- Jongerenwerk
- Preventie

Openbare orde

- Maatschappelijke onrust en incidenten
- Evenementen en horeca
- Betaald voetbalorganisatie FC Volendam

Crisisbeheersing

- Veiligheidsregio Zaanstreek Waterland
- Bevolkingszorg

Leefbaarheid en verkeersveiligheid

Veiligheidsbeleid strekt zich uit over meerdere domeinen. Dit zorgt ervoor dat verschillende onderwerpen en thema's tegen veiligheid 'aan schuren', maar dat de regie daarop onder een andere portefeuille valt dan die van openbare orde. Dit betreft onder meer de beleidsterreinen verkeersoverlast, parkeeroverlast en hondenbeleid. Dit zijn leefbaarheidsthema's en maken derhalve geen onderdeel uit van de Veiligheidsagenda.

Regionale samenwerking

De gemeente Edam-Volendam maakt onderdeel uit van het gebied dat het politie basisteam Purmerend bestrijkt, binnen de eenheid Zaanstreek-Waterland. De burgemeesters hebben de wens geuit om bij gelijke prioritering zoveel als mogelijk samen te werken. Veiligheidsbeleid ontwikkelen met de gemeenten vanuit dezelfde regio is een steeds meer gebruikte vorm van beleidsontwikkeling.

Ook voor de complexe thema's die onder Zorg en Veiligheid vallen wordt binnen het project 'allen voor één' regionaal samengewerkt. In grote lijnen heeft elke gemeente te maken met deze verschillende thema's en daarom blijft de samenwerking op regionaal niveau een prioriteit.

5. Wat we gaan doen: onze prioriteiten

Op basis van data, (onze) professionele inzichten en wetenschappelijke onderzoeken zien we dat de veiligheidsproblematiek verandert. Ook de komende jaren hebben de hiervoor beschreven ontwikkelingen en aandachtspunten impact. We leven namelijk in een onzekere tijd. Veiligheid en leefbaarheid zijn onverminderd basisvoorwaarden voor alle inwoners van Edam-Volendam, alle ondernemers en alle bezoekers. Het reguliere veiligheidswerk zoals omschreven in het vorige hoofdstuk (Going Concern) vraagt inzet en flexibiliteit. We blijven dan ook aandacht houden voor de ‘traditionele thema’s’ maar bouwen flexibiliteit in, want er moet voldoende ruimte zijn om te investeren in onze nieuwe prioriteiten. Ook moeten we kunnen meebewegen met actuele ontwikkelingen of problematiek.

De burgemeester is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid in de gemeente en voert de bestuurlijke regie op veiligheid. In het verlengde daarvan heeft gemeente de taak om ervoor te zorgen dat de belangrijke inzet van partijen bijdragen aan veilige wijken. Dit betekent ook dat we initiatieven uit de wijk om veiligheid en leefbaarheid te verbeteren, faciliteren en ondersteunen. Er zijn vele factoren op verschillende gebieden (bijvoorbeeld sociaal en fysiek) die van invloed zijn op de veiligheid in buurten en wijken. Zo nemen we steeds vaker het initiatief met (veiligheids)partners, bewoners en ondernemers om met gerichte integrale veiligheids- aanpakken de overlast en criminaliteit op hotspots duurzaam aan te pakken. We ondersteunen nadrukkelijk lokale initiatieven die aansluiten bij de inzet van de gemeente. In de driehoek wordt de politie-inzet afgestemd.

Gericht op onze ambitie, trends en ontwikkelingen stellen we de volgende prioriteiten:

- **Creëren Weerbare Lokale Overheid:** inzetten op een weerbare gemeentelijke organisatie (lokale overheid), investeren in ‘een nieuwe cultuur’
- **Creëren Weerbare Lokale Samenleving:** inzetten op weerstand tegen- en vooral preventie van criminaliteit in de (lokale) samenleving;
- **Daadkracht in repressie:** het vergroten van de daadkracht bij overheid en (keten)partners in de repressieve aanpak van criminaliteit.
- **Veilige evenementen, veilig uitgaan en toerisme**
- **Aanpak Ondernijning**

5.1 Creëren van een Weerbare Lokale Overheid

De overheid heeft de regie als het gaat om de brede en integrale aanpak van onveiligheid. Maar nog belangrijker is de rol die ze heeft in het creëren van veiligheid. Dat kan de overheid niet alleen. Dat kan louter in nauwe samenwerking met de bewoners en ondernemers. Maar ook in samenwerking binnen de entiteit gemeente zelf. Er zal gewerkt worden aan bewustwording omdat veiligheidsproblematiek vaak ook ontstaat omdat op andere terreinen zaken niet goed of adequaat zijn afgestemd. Zo ontstaan er bijvoorbeeld elk weekend problemen rond 'de Jozef' omdat daar tientallen fietsen van uitgaande jeugd worden neergezet, bij gebrek aan een goede en daarvoor ingerichte voorziening. Door zo'n voorziening te creëren, wat niet tot de taken van een afdeling Veiligheid behoort, worden wekelijkse openbare ordeproblemen voorkomen/opgelost. En zo zijn er meer voorbeelden. De komende jaren zal de afdeling Veiligheid hier intern op investeren.

Het is van belang dat ambtenaren en bestuurders geïnformeerd, getraind en geïnspireerd worden om zich ook bewust te zijn van hun rol in veiligheids-denken en veiligheidsproblematiek. Daarom sturen we op bewustwording: Als je het niet weet, dan zie je het ook niet. De gemeentelijke organisatie wordt bewust gemaakt van oorzakelijkheden van criminaliteit.

5.2 Creëren Weerbare lokale samenleving

In algemene zin zetten we voornamelijk in op het voorkomen van criminaliteit, de aanpak richt zich daarmee op preventie. De in de inleiding genoemde 'beweging' wordt vooral hierop ingezet.

Weerbare mensen kunnen voor hun eigen wensen, grenzen en behoeften opkomen en houden daarbij over het algemeen rekening met wensen, grenzen en behoeften van een ander. Maar in elke cultuur passen mensen zich aan waarden en normen van die cultuur aan. Tenminste, als ze onderdeel van die cultuur willen blijven. De gewoontes binnen de cultuur worden dan ook leidend voor de keuzes en beslissingen die mensen nemen. En dat gaat niet altijd soepel. Het bespreekbaar maken van ongewenste gebruiken en gewoontes blijkt niet altijd makkelijk, soms onmogelijk. Tot nu.

Met verschillende programma's en interventies zetten we samen met onze partners in op het verhogen van de weerbaarheid van bewoners en ondernemers, van de gemeentelijke organisatie en de partners waarmee we werken in de gemeente. Dit doen we door bewustwording te creëren en met bewoners in te zetten op cultuurverandering. Cultuurverandering door handelingsperspectief te bieden door de beweging op gang te brengen waar steeds meer bewoners en ondernemers bij kunnen aansluiten. Zo ontstaat weerbaarheid tegen ongewenst cultuurgedrag, met name als het gaat om drank- en middelengebruik. Het vergroten van de weerbaarheid hiertegen is ook van belang als het gaat om (potentiële) slachtoffers en daders van criminaliteit in de gemeente. Het verhogen van de weerbaarheid is de rode draad in deze Veiligheidsagenda. Of het nu gaat om digitale

weerbaarheid tegen eenzijdige beïnvloeding, om weerbaarheid tegen de verlokkingen van criminele verdienmodellen of om weerbaarheid bij groepsgedrag.

Drugs-, alcoholgebruik en gokken

Openlijk drugs- en alcoholgebruik is landelijk een groot en zichtbaar probleem. Alcohol- en drugsgebruik zijn genormaliseerd, (b)lijken bij de dagelijkse gang van zaken te horen. Al op jonge leeftijd komt men, veelal met instemming van ouders, in aanraking met alcohol. Ook wordt er gesignaleerd dat tijdens het uitgaan het gebruik van harddrugs eerder regel is dan uitzondering. Doordat er een grote vraag is naar verschillende soorten drugs ontstaat er ook een aanbod van deze drugs: 'marktwerking'. Levering volgt de vraag. Met name Volendam komt regelmatig naar voren in verschillende media en onderzoeken als plek waar het vorenstaande aan de orde is.

Veelvuldig illegaal gokken is een probleem dat zich vooral binnenshuis of in het verborgene afspeelt. In bepaalde groepen in de samenleving wordt er veel gegokt. Dit kan problemen geven op meerdere leefgebieden. Als er grote schulden ontstaan voelen individuen zich geïsoleerd, vaak wanhopig en hebben een kwetsbare positie. Het komt dan ook voor dat jongeren uit Edam-Volendam zich melden bij jongerenwerk vanwege problematiek met hoge schulden. Bij de intakes van het woonprogramma van het jongerenwerk geeft 75% aan zich kwetsbaar te voelen op financieel gebied. Ook is het een bekend gegeven dat veel zwart geld via het gokcircuit in de reguliere economie terechtkomt.

Meldingsbereidheid

In delen van de lokale samenleving is er een hoog arbeidsethos en weinig werkloosheid. Men 'houdt hier de eigen broek op' en helpt elkaar in (financieel) moeilijke tijden. Dit betekent ook dat de gemeenschap problemen vaak zelf oplost en niet snel informatie deelt met de overheid en hulpverleningsinstanties. Hierdoor blijft hulp op afstand en worden mogelijkheden om in te grijpen niet benut, wat leidt tot een grotere afstand tussen overheid en samenleving. Dit kan weer leiden tot een subcultuur met eigen waarden en normen en een lage bereidheid om problemen te melden, met ontwrichting van de samenleving tot gevolg en dat de problemen in stand gehouden worden.

5.3 Daadkracht in Repressie

We willen de daadkracht bij overheid en (keten)partners in de repressieve aanpak van criminaliteit vergroten. De overheid komt met haar (keten)partners op voor het algemeen belang en neemt stelling tegen onveiligheid en criminaliteit in al haar verschijningsvormen. Dit kan de overheid met haar partners op verschillende manieren doen. Belangrijk hierbij is dat dit zichtbaar gebeurt. Hierbij worden de volgende methodieken onderscheiden.

- Bestuurlijk instrumentarium: het geactualiseerde bestuurlijk instrumentarium wordt bij het aantreffen van misstanden ingezet.
- Versterking samenwerking ketenpartners: de aanpak van onveiligheid kan niet succesvol zijn zonder dat dit gebeurt vanuit het adagium: 'één overheid'. De samenwerking met de verschillende ketenpartners moet gewaarborgd zijn.
- Aanpak fenomenen: Er zal waar nodig projectmatig en incidenteel ('going concern') gestuurd worden op aanpak van onveiligheid en criminaliteit.

- Intensivering cameratoezicht: aantoonbaar effectief gebleken, onderzoeken we de mogelijkheid tot uitbreiding van het live uitkijken tijdens weekenden en evenementen

5.4 Veilige Evenementen, veilig uitgaan en toerisme

Edam-Volendam is een gemeente waar jaarlijks meerdere evenementen worden georganiseerd. Sommige klein en beperkt qua uitstraling, andere groot met een regionale uitstraling en impact. Het kenmerkt de gemeente en de respectievelijke dorpen in haar kern. Evenementen moeten veilig zijn. Voor de bezoekers, voor deelnemers en voor organisatoren. Zowel fysiek als qua verantwoordelijkheden. Maar dat betekent dat er bij elk evenement een passende voorbereiding en planvorming hoort. In nauwe samenwerking met de organisatoren, team Vergunningen en de andere veiligheidspartners (politie, VRZW, GHOR, OM, etc) zal worden gezorgd voor een strakke planning en uitvoering zodat de evenementen in de gemeente op het passende niveau worden voorbereid en georganiseerd. De jaarlijkse kersmisweken, met daarin de Edamse en Volendamse kermis als uitschieters, zijn de belangrijkste evenementenweken van het jaar. De professionalisering van de rol van de gemeente met haar ketenpartners zal worden doorgezet in de komende jaren. FC Volendam speelt tenminste 17 thuiswedstrijden. Dat zijn in feite 17 evenementen met ongeveer 8000 bezoekers. Een BVO op Eredivisie-niveau vraagt veel inzet van team Veiligheid. Het betekent dat de hele gemeente op Eredivisie-niveau zal moeten functioneren, maar ook de ketenpartners. Hier zal verder worden geïnvesteerd in een goede samenwerking met alle betrokken partijen en instanties om die 17 evenementen zo veilig mogelijk te laten verlopen.

Met name Volendam heeft met 'De Dijk' (Haven) een meer dan regionale uitstraling als uitgaansgebied. Aansluitend op prioriteit 2 (Creëren Weerbare Lokale Samenleving) zal worden geïnvesteerd in bewustwording en terugdringing van overmatig alcohol- en middelengebruik.

Maar we zullen de goede verstandhouding met de Horeca continueren en uitbouwen zodat er maatschappelijk bewust(er) ondernemerschap hand in hand gaat met cultuurverandering en verantwoord gedrag van jongeren. De netwerkbenadering veronderstelt partnerships en gezamenlijkheid boven repressie en handhaving.

Edam-Volendam staat in de top 5 van onze nationale toeristenattracties. Dat is goed nieuws, maar vraagt ook investering en verantwoordelijkheid. Toeristen moeten zich vrij en vooral veilig in onze gemeente kunnen bewegen. Dat levert de ondernemers en gemeente dan ook veel op. Maar dit is niet vanzelfsprekend. Er zal geïnvesteerd worden in gezamenlijkheid in het organiseren van die veiligheid voor het toerisme in de gemeente.

5.5 Aanpak Ondernijning

Dit plan is in juli 2023 aan de gemeenteraad gepresenteerd en geaccordeerd. Het plan is in zijn geheel als bijlage toegevoegd.

6. Voorwaarden

Commitment

De belangrijkste voorwaarde om succesvol te zijn in veiligheid is allereerst het commitment van de teamleden van team Veiligheid. Daar zijn ze ook op uitgezocht. Hun commitment is leidend voor commitment van collega's, bestuurders en de veiligheidspartners in brede zin. Door professioneel, kundig maar zeker ook enthousiast te opereren zal de voortrekkersrol in alle activiteiten in veiligheid vanzelfsprekend zijn.

Het IKO

Het IKO is een onmisbare basis voor informatie gestuurd werken. De basis is gelegd en het verder operationaliseren zal zo snel als mogelijk leiden tot dagelijks informatie gestuurd werken binnen handhaving en repressie.

Formatie en financiën

Voldoende (structurele) capaciteit is ook een belangrijke voorwaarde. Dit ambitieuze plan vereist niet alleen inzet van Team Veiligheid, de gehele gemeentelijke organisatie en haar (veiligheids-)partners maar vraagt ook investeringen, gedragen door onze bestuurders. Het is essentieel dat de operationalisering van dit plan stevig wordt geïntegreerd binnen het Team Veiligheid.

Om dit uit te gaan voeren zal dit formatieve consequenties hebben. Er zal in Q1 van 2024 een operationeel uitvoeringsprogramma ten uitvoer gebracht worden met de daaraan gekoppelde benodigde formatieve capaciteit. Indien extra inzet benodigd is zal dit worden voorgelegd aan het College en, zo nodig, de gemeenteraad.

Inzet van (veiligheids)partners

Naast het vrijmaken van capaciteit binnen de gemeente, is ook een sterk commitment van onze (veiligheids)partners vereist. Zoals eerder vermeld, heeft de gemeente de medewerking van haar (veiligheids)partners nodig om een succesvolle aanpak te realiseren. Binnen de netwerkbenadering is ook het commitment bij de veiligheidspartners hoog om in gezamenlijkheid te werken aan een nog veiliger Edam-Volendam in de periode 2024-2027.

Bijlage

1. Strategisch Plan Aanpak Ondernijning

(Is in juli 2023 reeds verstrekt)

Gemeente
**EDAM
VOLENDAM**

Ondernemend en betrokken.

W. van der Knoopdreef 1
1132 KN Volendam
Telefoon: 0299-398398
Email: info@edam-volendam.nl

www.edam-volendam.nl